

VILNIAUS VALSTYBINIO PEDAGOGINIO INSTITUTO STUDENTŲ KAI KURIE SVEIKATINGUMO RODIKLIAI (1967—1971 m. duomenys)

L. RAGALEVICIUS, R. LEIMONIENE

Vilniaus Valstybinio pedagoginio instituto studentų, kaip ir kitų aukštųjų mokyklų studentų Vilniuje gydymas, susirgimų profilaktika ir ligonių dispensarizacija patikėta aukštųjų mokyklų poliklinikai.

Aukštųjų mokyklų poliklinikoje kas metai daugėja gydytojų ir vidurinio medicinos personalo, gerėja studentų aptarnavimas. Atsirado galimybė priskirti aukštosioms mokykloms gydytojus ir pradėti dirbti apylinkių principu.

Mūsų instituto studentų sveikatingumo rodikliai parengti, remiantis AMP duomenimis.

1967—1970 m. Vilniaus Valstybinio pedagoginio instituto studentų atsilankymų kabinetuose procentas ir ligotumas pavaizduotas 1 lentelėje.

Iš jos matyti, kad daugiausia po pirmą kartą lankytasi vidaus ligų kabine-
 te, kur nemaža apsilankymų — susir-
 gus gripu. Taip pat atsispindi 1967 m.
 buvusi gripo epidemija.

Lentelė parodo, kad bendras studentų
 ligotumas mažėja; ypač mažėja vidaus,
 ausų, nosies, gerklės bei chirurginių su-
 sirgimų. Odos, ginekologiniai ir ypač
 regos susirgimai turi tendenciją daž-
 nėti.

1 lentelė

Vilniaus Valstybinio pedagoginio instituto studentų ligotumas

Susirgimai	1967		1968		1969		1970	
	Atsilankymų %	Ligotumas 1000 studentų	Atsilankymų %	Ligotumas 1000 studentų	Atsilankymų %	Ligotumas 1000 studentų	Atsilankymų %	Ligotumas 1000 studentų
1. Vidaus ligos	41,2	238	32,4	192	35,0	201	32,8	186,3
gripas	(13)	(75,4)	(5,4)	(31,8)	(7,0)	(39,2)	(3,6)	(20,4)
2. Akių ligos	8,5	49	9,2	54,5	10,8	62,0	13,4	76,1
3. Ausų-nosies-gerklės ligos	16,1	93,3	14,5	85,5	12,3	70,6	12,1	68,7
4. Chirurginės ligos	7,2	41,9	9,4	55,7	6,1	34,7	5,9	33,5
5. Odos ligos	15,2	88,3	21,1	125	21,0	121	20,9	118,7
6. Nervų ligos	7,0	40,6	8,1	48,3	5,6	32,5	5,8	33,0
7. Ginekologiniai susirgimai	3,8	22	4,3	25,5	8,1	46,3	8,1	46,0
8. Plaučių TBC	1,0	5,4	1,0	6,0	1,1	6,3	1,0	5,7
Iš viso:	100%	578	100%	592	100%	574	100%	568

I kurso studentų ligotumas

Susirgimai	1967		1968		1969		1970	
	Atsilankymų lyginamasis %	Ligotumas 1000	Atsilankymų lyginamasis %	Ligotumas 1000	Atsilankymų lyginamasis %	Ligotumas 1000	Atsilankymų lyginamasis %	Ligotumas 1000
1. Vidaus ligos	26,6	225	27,5	182	31,1	244	33,9	229,5
gripas	(8,0)	(67,6)	(6,0)	(39,4)	(7,0)	(46,7)	(4,0)	(27,1)
2. Akių ligos	39,0	67,6	41,0	77,5	33,1	79,8	38,2	88,3
3. Ausų-nosies-gerklės ligos	22,2	89,7	23,9	70,8	24,8	57,7	28,9	78,6
4. Chirurginės ligos	32,6	48,5	43,0	83,0	39,0	44,2	36,6	39,1
5. Odos ligos	33,0	103	17,6	76,2	21,6	95,8	23,5	92,5
6. Nervų ligos	12,2	17,6	17,9	30	24,1	25,8	18,3	18,6
7. Ginekologiniai susirgimai	13,0	10,3	18,5	16,3	14,5	22,1	19,2	26,3
8. Plaučių TBC	7,7	1,5	13,3	2,7	18	3,7	16,0	3,1
Iš viso		563		538		574		576

Mus domino pirmakursių ligotumas. Įvairūs pirmojo kurso studentų susirgimai pavaizduoti 2 lentelėje.

Iš jos ryškėja dauguma tų pačių tendencijų, kaip ir iš pirmosios.

2 lentelė rodo, kad daugiau kaip trečdalis apsilankymų buvo pas akių ligų specialistus bei chirurgus, daugiau kaip ketvirtadalis — pas ausų-nosies-gerklės specialistus ir t. t.

Lentelė mums padėjo nustatyti, kokį procentą iš bendro skaičiaus sudaro I kurso studentų apsilankymai.

Iki šiol vyravusi nuomonė, kad I kursų studentų ligotumas yra gerokai didesnis už bendrą instituto studentų ligotumą, nepasitvirtino.

Mus domino, kokie pagrindiniai susirgimai būdingi I kurso terapiniams ligoniams. Tai pavaizduota 3 lentelėje.

Iš šios lentelės matyti, kad I kurso studentai per paskutiniuosius ketverius metus dažniausiai sirgo gripu, viršutinių kvėpavimo takų kataru ir virškinimo sistemos sutrikimais. Dar gana dažnai pasitaiko aktyvus ir neaktyvus reumatas.

Sergančius studentus gydytojai įvairiam laikotarpiui atleisdavo nuo užsiėmimų.

Dėl kokių susirgimų ir kiek buvo išduota Vilniaus Valstybinio pedagoginio instituto studentams nedarbingumo lapelių, pavaizduota 4 lentelėje.

Iš lentelės matyti, kad nedarbingumo lapelių kasmet išduodama daugiau, o tuo pačiu daugėja ir studentų nedarbin-

3 lentelė

I kurso studentų terapinių ligonių pasiskirstymas pagal susirgimus ir tų susirgimų bendras lyginamasis svoris %

Susirgimai %	Metai				Susirgimų lyginamasis svoris %
	1967	1968	1969	1970	
1. Gripas	32,8	20,7	27,9	18,6	27,7
2. Kvėpavimo takų kataras	15,3	14,0	46,7	24,0	23,2
3. Virškinimo sistemos susirgimai	18,4	28,0	28,8	24,8	19,4
4. Reumatas	31,1	24,4	20,0	24,5	14,0
5. Hipertonišė liga	26,0	32,0	16,0	26,0	7,7
6. Kitos vidaus ligos	22,2	12,2	32,2	33,4	14,0

100%

Vilniaus Valstybinio pedagoginio instituto studentų laikino nedarbingumo dienos

Susirgimai	1967		1968		1969		1970	
	Nedarbingumo lapelių	Nedarbingumo dienų	Nedarbingumo lapelių	Nedarbingumo dienų	Nedarbingumo lapelių	Nedarbingumo dienų	Nedarbingumo lapelių	Nedarbingumo dienų
1. Vidaus ligos	327	2391	416	2858	439	2899	468	3026
gripas	(178)	(1128)	(79)	(459)	(102)	(579)	(83)	(418)
2. Akių ligos	16	105	18	84	15	71	28	146
3. Ausų-nosies-gerklės ligos	24	144	22	103	26	152	34	172
4. Chirurginės ligos	25	212	29	236	36	305	49	394
5. Odos ligos	21	158	49	404	146	695	114	480
6. Nervų ligos	15	108	11	72	28	161	36	163
7. Ginekologiniai susirgimai	36	264	42	289	24	94	32	127
Iš viso:	464	3382	587	4046	714	4377	761	4508

5 lentelė

Vilniaus Valstybinio pedagoginio instituto studentų dispanserizacija

Susirgimai	1967		1968		1969		1970	
	I. kurso	II-V kursų	I kurso	II-V kursų	I kurso	II-V kursų	I kurso	II-V kursų
1. Vidaus ligos	9,3	18,5	4,7	15,3	4,1	11,5	4,5	18,1
2. Plaučių TBC	0,5	6,6	0,9	5,5	0,9	4,4	0,8	5,2
3. Akių ligos	2,2	7,6	2,5	6,8	4,1	6,8	5,4	12,5
4. Nervų ligos	0,5	4,9	—	5,1	—	4,4	0,8	3,6
5. Odos ligos	4,4	7,9	5,9	22,9	12,2	21,3	5,9	14,7
6. Chirurginės ligos	—	0,5	—	1,3	—	0,6	0,8	1,9
7. Ausų-nosies-gerklės ligos	—	3,8	0,4	4,2	0,6	4,4	0,8	2,6
8. Ginekologiniai susirgimai	1,7	9,2	1,3	8,0	2,2	5,6	1,7	6,1
9. Akušerinė dispanserizacija	1,1	21,3	2,1	13,1	1,9	15,0	1,2	13,4
Iš viso:	19,7%	80,3%	17,8%	82,2%	26%	74%	21,9%	78,1%

gumo dienų. Nedarbingumo lapelių trukmės vidurkis mažėja: jei 1967 m. jis buvo 7,3, 1968 m.— 6,9, 1969 m.— 6,1 nedarbingumo dienos, tai 1970 m. siekė jau tik 6 dienas.

Studentai, sergantys chroninėmis ligomis, dispanserizuojami.

Privalomos dispanserizacijos kontingentą rodo 5 lentelė.

Iš lentelės matyti, kad daugėja dispanserizuotų studentų su didele trumparegyste. Dėl niežų epidemijos 1969 m. buvo daugiau dispanserizuota studentų su odos ligomis.

Kasmet studentai yra tikrinami fluorografu. Vis geriau organizuojant profilaktinį darbą, pamažėjo, o paskutiniiais metais ir visai išnyko toli pažengusios ir užleistos plaučių tuberkuliozės atvejų.

Naujai išaiškinti atvira plaučių tuberkulioze sergą studentai tuoj pat stacionarizuojami, kol skrepliuose pranykta bacilos. Be to, studentai, sergą aktyvia plaučių tuberkulioze, vasarą praleidžia tuberkuliozinėse sanatorijose.

Analizuojant sergamumą, nustatytas įdomus dėsningumas — daugiausia stu-

dentų (apie 70% visų išaiškintųjų) su- serga, baigdami pirmąjį kursą ir pradė- dami antrąjį. Manoma, kad šis reiški- nys susijęs su staiga pasikeitusiomis studentiškomis gyvenimo sąlygomis. Va- dinasi, negalima palikti nė vieno pir- mųjų ir antrųjų kursų studento, neper- šviesto fluorografu. Visi studentai, iš- aiškinti sergą, aktyvia plaučių tuberku- lioze, ilgai ir nepertraukiamai gydomi trimis specifiniais preparatais. Vaistai

skiriami vienkartinėmis paros dozėmis. Be antibakterinių vaistų, jie nemokamai gauna organizmą stiprinančių vaistų bei vitaminų.

Sergantys studentai naudojami įstaty- muose numatytais lengvatomis. Aukš- tųjų mokyklų poliklinikos gydytojų kon- sultacinės komisijos nutarimu daugeliui studentų buvo suteiktos akademinės atostogos ar atidėti sesijiniai egzami- nai. Tai pavaizduota 6 lentelėje.

6 lentelė

AMP gydytojų konsultacinės komisijos lengvatos
Vilniaus Valstybinio pedagoginio instituto studentams

Susirgimai	1967		1968		1969		1970	
	Akade- minės atosto- gos	Atidėti egzami- nai	Akade- minės atosto- gos	Atidėti egzami- nai	Akade- minės atosto- gos	Atidėti egzami- nai	Akade- minės atosto- gos	Atidėti egzami- nai
1. Reumatas	6	3	6	4	4	7	2	2
2. Hipertoninė liga	3	7	3	5	1	1	1	—
3. Opaligė	2	2	2	1	2	—	1	—
4. Struma	1	2	1	—	—	—	—	—
5. Nervų ligos	2	8	6	9	7	8	4	2
6. Ausų-nosies-gerklės ligos	1	—	1	—	2	1	2	—
7. Chirurginiai susirgimai	2	3	5	3	5	5	3	4
8. Akių ligos	—	5	3	2	2	1	2	7
9. Nėštumas	8	—	12	—	17	1	14	—
Iš viso:	25	30	39	24	40	24	29	15

Iš lentelės matyti, kad akademiųjų atostogų studentams suteikiama nema- žai.

Visi Vilniaus Valstybinio pedagoginio instituto pirmųjų trijų kursų studentai turi kasmet praeiti fiz. med. kontrolę. Išimtį sudaro fizinio lavinimo specialy- bės studentai, kurie tikrinami fizkultū- ros dispanseryje ir jame dispanserizuo- jami.

Studentų procentinis paskirstymas pa- gal fiz. med. kontrolės grupes ir spec. grupės svarbiausi susirgimai pavaiz- duoti 7 lentelėje.

Analizuojant lentelę, matyti, kad kas- met daugėja I kurso studentų, priklaus- ančių spec. grupei, ir kad vis daugiau stojančiųjų į Vilniaus Valstybinį peda-

goginį institutą studentų silpno regėji- mo (daugiau kaip 5 dioptrijų). Jei, kaip rodo 7 lentelė, 1967 m. tokių silpno re- gėjimo buvo 17,9% visų I kurso studen- tų, tai 1970 m.— jau 36,1%. Taigi per ketverius metus su regėjimo pakitimais stojančiųjų į pirmąjį kursą padaugėjo du kartus. Tai rodo, kad nepakankamai kontroliuojamas ir prižiūrimas regėjimas vidurinėse mokyklose.

Reikia pažymėti, kad ir mūsų institu- te ne viskas padaryta, kad nesilpnėtų regėjimas.

Patikrinus apšvietimą dieną ir naktį, paaiškėjo, kad dirbtinis apšvietimas dau- gelyje auditorijų, ypač amfiteatruose ir bendrabučiuose, yra nepakankamas.

Fiz. med. kontrolės grupių ir spec. grupių studentų pasiskirstymas pagal susirgimus

Metai	Kursai	Studentų skaičius, be fiz. lavinimo	Pagrindi- nė grupė	Spec. grupės	Sirdies ir krau- jagyslių sistemos ligos	Regos susirgi- mai	Kitos ligos	Spec. gydomoji grupė
			%	%	%	%	%	%
1967	I	640	86,9	13,1	35,7	17,9	21,4	25,0
	II	601	86,2	13,8	26,5	16,8	20,5	36,2
	III	483	85,1	14,9	29,2	27,8	16,6	26,4
1968	I	715	87,7	12,3	23,6	20,2	29,2	27,0
	II	519	80,0	20,0	27,9	14,4	35,5	20,2
	III	431	82,1	17,9	25,6	24,4	16,7	33,3
1969	I	735	83,5	16,5	21,9	35,3	21,8	21,0
	II	496	80,2	19,8	17,3	18,4	41,9	22,4
	III	417	79,1	20,9	27,6	14,9	34,5	23,0
1970	I	749	82,3	17,7	23,3	36,1	19,6	21,0
	II	585	84,3	15,7	17,4	34,0	25,7	22,9
	III	487	86,0	14,0	14,7	17,6	35,3	32,4

Suprantama, kad nepakankamas apšvietimas auditorijose, laboratorijose ir bendrabučiuose kenkia studentų bei dėstytojų regėjimui; racionalus darbo vietos apšvietimas turi didžiulę higieninę reikšmę trumparegystės profilaktikai, padeda išsaugoti normalų regėjimą, sudaryti tinkamas sąlygas studentų ir dėstytojų protiniam darbui.

Buvo tikrinamas ne tik studentų sveikatingumas, bet ir stojančiųjų pateikiama sveikatingumo kortelė (Forma 286).

Kasmet nustatomi gana dideli tyrimų skirtumai ir diagnozių nesutapimai, vidutiniškai net 12,9% atvejų. Paprastai formoje 286 rašoma, kad studentas visiškai sveikas. Tačiau iš jų vien tik 1970 m. buvo rasta 18 trumparegių, 6 toliaregiai, 7-iems rastas astigmatizmas, 7 reumatas, 5 hipertoniija, 6 struma, 21 plokščiapėdiškumas ir t. t.

Kompleksiškai tirdami įstojusius studentus, atkreipėme dėmesį ir į jų burnos stavą. Nustatyta, kad kas metai vidutiniškai 10% visų stojančiųjų į Institutą

turi kariozinius dantis. Toks didelis procentas studentų su karioziniais dantiemis rodo, kad ne visose vidurinėse mokyklose paskutiniųjų klasių mokiniams sunuojama burna.

I š v a d o s

1. Vilniaus Valstybinio pedagoginio instituto studentų tarpe daugėja odos, ginekologinių ir ypač regos, susirgimų.
2. I kurso ligotumas iš esmės nesiskiria nuo kitų kursų ligotumo.
3. Dar palyginti daug studentų serga virškinamojo trakto ligomis.
4. Kasmet studentams išduodama daugiau nedarbingumo lapelių, daugėja nedarbingumo dienų.
5. I kurso studentų, priklausančių spec. ir spec. gydosioms fizinio lavinimo grupėms, kasmet daugėja.
6. Instituto auditorijų, laboratorijų ir bendrabučių kambarių vakarinis apšvietimas nepakankamas.